

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 2477/1997 “Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης” Άρθρο 4, Παράγραφος 6)

[ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΑΝΑΦΟΡΑΣ 4792 / 27-3-2000]

Θέμα:

**ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΟΥΣΤΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ
«ΑΛΑΤΖΑΓΚΙΟΛΑ» ΝΕΣΤΟΥ, ΝΟΜΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Γιάννης Μιχαήλ
Επιστήμονες: Κωνσταντίνος Αντωνιάδης, Νίκος Βίττης,
Απόστολος Παπατόλιας

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2001

ΠΟΡΙΣΜΑ

*(ΝΟΜΟΣ 2477/97 “ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ
ΣΩΜΑ ΕΛΕΓΚΤΩΝ-ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ”
ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡ. 6)*

ΘΕΜΑ:

**ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΟΥΣΤΑΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ
«ΑΛΑΤΖΑΓΚΙΟΛΑ» ΝΕΣΤΟΥ, ΝΟΜΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ
(ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΥΠΟΘΕΣΗΣ 4792 / 27-3-2000)**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ.....	3
1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	4
2. ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	10
3. ΠΕΡΙ ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ.....	15
4. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	16
5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	18
6. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ.....	19
7. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ, ΤΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.	21
7.1 Απόσταση από τον οικισμό της Χρυσούπολης.....	21
7.2 Λίμνη «Αλατζάγκιολα» ή «Μεγάλη Λίμνη».....	23
8. ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΝΑ ΛΑΒΕΙ ΤΑ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	30
9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	31
10. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	37

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- 1. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΧΑΡΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ (1978), ΚΛΙΜΑΚΑ 1:5000**
- 2. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ**
- 3. ΛΙΜΝΕΣ ΝΕΣΤΟΥ**

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Πολίτες από την περιοχή της Χρυσούπολης Καβάλας, κατέθεσαν στο Συνήγορο του Πολίτη (ΣτΠ) την υπ' αριθ. 4792/27-3-2000 αναφορά με την οποία διαμαρτύρονταν για την εγκατάσταση βουστασίων δίπλα στη λίμνη «Αλατζάγκιολα» της Χρυσούπολης Καβάλας. Με την εν λόγω αναφορά ζητούσαν αφενός να ελεγχθεί η νομιμότητα των ενεργειών της διοίκησης σχετικά με την έκδοση των αδειών εγκατάστασης και αφετέρου να διαπιστωθεί εάν έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα, επεσήμαναν την έλλειψη των μηχανισμών περιβαλλοντικής πληροφόρησης και παρακολούθησης που επιτάσσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και την συνακόλουθη απουσία τεκμηριωμένων στοιχείων και δεδομένων σχετικών με την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος.

Ο ΣτΠ, ασκώντας τη διαμεσολαβητική του αποστολή, ήλθε σε επαφή με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, με σκοπό τη διαπίστωση της κακοδιοίκησης, την αναζήτηση άμεσων λύσεων και τη συναγωγή πρακτικών συμπερασμάτων σχετικά με τα ανωτέρω ζητήματα νομιμότητας. Παρά το γεγονός ότι πρότεινε την καθυστέρηση της έκδοσης των αδειών εγκατάστασης έως ότου διευκρινισθούν τα ζητήματα νομιμότητα, οι προτάσεις του δεν έγιναν αποδεκτές με αποτέλεσμα να εκδοθούν οι άδειες.

Ο ΣτΠ, μετά από τη νομική και ουσιαστική διερεύνηση της υπόθεσης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η έκδοση των αδειών αποτελεί πράξη κακοδιοίκησης. Κατέγραψε μάλιστα σωρεία παραλείψεων οι οποίες δεν αποτελούν εσφαλμένες υπηρεσιακές εκτιμήσεις, αλλά μη σύννομες ενέργειες των υπηρεσιών.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στις 27-03-2000 ο Συνήγορος του Πολίτη (ΣτΠ) έλαβε αναφορά πολιτών από την περιοχή της Χρυσούπολης Καβάλας με αντικείμενο την έκδοση αδειών για την εγκατάσταση και λειτουργία βουστασίων κοντά στη λίμνη «Αλατζάγκιολα» στη Χρυσούπολη Καβάλας.

Ο ΣτΠ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (Ν. 2477/97) ανέλαβε τη διερεύνηση της παραπάνω υπόθεσης και ήλθε κατ' επανάληψη σε επαφή με

τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας, της Νομαρχίας Καβάλας, του Δήμου Χρυσούπολης και του ΥΠΕΧΩΔΕ καθώς και με τους προσφεύγοντες πολίτες με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών για την πληρέστερη διερεύνηση του θέματος.

Αναλυτικότερα:

- 28-3-2000 : Τηλεφωνική επικοινωνία, με το κέντρο πληροφόρησης Δέλτα Νέστου, με το ΥΠΕΧΩΔΕ και την αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος της περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας.
- 4-4-2000 : Τηλεφωνική επικοινωνία με την υπηρεσία Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας για να ενημερωθεί σχετικά με την έγκριση των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, των Περιβαλλοντικών Όρων και την έκδοση των αδειών.
- 5-4-2000 : Τηλεφωνική επικοινωνία, με την υπηρεσία Γεωργίας της Νομαρχίας Καβάλας, με την προϊσταμένη του Τμήματος Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας και με τον Δήμαρχο Χρυσούπολης. Επιστημάνθηκε η ανάγκη να διευκρινισθούν ζητήματα νομιμότητας πριν από την έκδοση των αδειών.
- 7-4-2000 : *Νέα τηλεφωνική επικοινωνία με το Δήμαρχο Χρυσούπολης, στην οποία προτάθηκε η καθυστέρηση έκδοσης των αδειών για να αποφευχθούν τυχόν εμπλοκές στην όλη διαδικασία.*
- 10-4-2000 : Επικοινωνία με Υπουργείο Γεωργίας και Υγείας.
- **11-4-2000 : Αποστολή εγγράφου στο Δήμαρχο Χρυσούπολης** όπου επισημαίνονται λεπτομερώς τα θέματα που πρέπει να διευκρινισθούν πριν εκδοθούν οι δύο άδειες. Το έγγραφο κοινοποιήθηκε στις παρακάτω υπηρεσίες, με την παράκληση να ενεργήσουν για τα θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους:
 1. Γενικό Γραμματέα Ανατ.Μακεδονίας-Θράκης
 2. Νομάρχη Καβάλας
 3. Δ/ση ΠΕ.ΧΩ Ανατ.Μακεδονίας-Θράκης
 4. Δ/ση Υγείας Καβάλας
 5. Δ/ση Πολεοδομίας Καβάλας
 6. Δ/ση Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής (υπόψη κ.)
 7. Δ/ση Γεωργίας (υπόψη κ.)

8. Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Νέστου
9. Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού
10. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας Δ/νση Δημόσιας Υγιεινής, Τμήμα Β'
11. Κτηματική υπηρεσία Καβάλας.
 - 14 και 19 – 4 –2000 : Τηλεφωνικές επικοινωνίες με το Δήμαρχο Χρυσούπολης με παρεμφερές περιεχόμενο.
 - 18-4-2000 : Η Δ/νση Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος απαντά αποστέλλοντας σχετικές πληροφορίες.
 - 19-4-2000 : Τηλεφωνική επικοινωνία με τον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας, στην οποία ζητήθηκε να ελεγχθεί εάν η εν λόγω έκταση, που έχει παραχωρηθεί για την εγκατάσταση των βουστασίων, είναι αποκαλυφθέντα εδάφη παλαιάς λίμνης ή υδροβιότοπου.
 - 19-4-2000 : Η Δ/νση Δημόσιας Υγιεινής του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας κοινοποιεί έγγραφο στο ΣτΠ. Με αυτό ζητείται από τη Δ/νση Υγείας της Ν.Α. Καβάλας να δώσει απευθείας απάντηση στο ΣτΠ.
 - **20-4-2000 : ο Δήμος Χρυσούπολης εκδίδει τις δύο άδειες ίδρυσης ποιμνιοστασίων – βουστασίων στο όνομα των κ.κκαι**
 - 21-4-2000 : Αποστέλλεται προς το ΣτΠ έγγραφο από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ καθώς και φάκελος με διάφορα έγγραφα από τη Δ/νση Γεωργίας της Νομαρχίας Καβάλας.
 - Στις 24-4-2000 : Με έγγραφό του ο ΣτΠ ζητά από τη Δ/νση Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών να ελεγχθεί το θέμα της λίμνης – υδροβιότοπου.
 - 25-4-2000 : Με έγγραφό του ο ΣτΠ ζητά να ενημερωθεί από την πολεοδομία Καβάλας για την ημερομηνία έκδοσης των οικοδομικών αδειών του βουστασίου, ενώ παράλληλα ζητά αντίγραφο των φακέλων των αδειών.
 - 26-4-2000 : Με προσφυγή τους στην Περιφέρεια, ομάδα πολιτών ζητά την ακύρωση της υπ. αριθ. 93/2000 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Χρυσούπολης «περί έγκρισης αδειών ίδρυσης βουστασίων – ποιμνιοστασίων».

- **27-4-2000** : Σε άρθρο της τοπικής εφημερίδας «2000» παρουσιάζονται φωτογραφίες των εγκαταστάσεων του βουστασίου που έχουν αρχίσει να κατασκευάζονται πριν από την έκδοση της σχετικής άδειας λειτουργίας καθώς και οικοδομικής άδειας.
- **22-05-2000** : Η πολεοδομία Καβάλας αποστέλλει τους φακέλους των οικοδομικών αδειών από όπου προκύπτει ότι οι υπ.αριθ. 255 και 266 άδειες εκδόθηκαν στις **19-5-2000**.
- **26-5-2000** : Τηλεφωνική επικοινωνία του ΣτΠ με την υπηρεσία Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας όπου τίθενται τα συγκεκριμένα θέματα για άλλη μία φορά και ζητείται η άμεση παρέμβαση της υπηρεσίας.
- **31-5-2000** : Η Δ/ση Υγείας της Νομαρχίας Καβάλας αποστέλλει έγγραφο σχετικά με την υπόθεση και το από 26-5-2000 πρακτικό της πρωτοβάθμιας επιτροπής ελέγχου σταυλισμών και επιχειρήσεων επεξεργασίας ζωικών προϊόντων. Σε αυτό δηλώνεται ότι για την έκδοση των αδειών έχει ακολουθηθεί η νόμιμη διαδικασία.
- **5-6-2000** : Η Δ/ση Δημόσιας περιουσίας του Υπουργείου οικονομικών κοινοποιεί στο ΣτΠ το από 5-6-2000 έγγραφό της προς την Κτηματική Υπηρεσία Καβάλας, με το οποίο ζητά από την τοπική υπηρεσία τη λήψη όλων των μέτρων για την διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου.
- **5-6-2000** : Τηλεφωνική επικοινωνία του ΣτΠ με τον προϊστάμενο της κτηματικής υπηρεσίας προκειμένου να ελεγχθεί το θέμα που έχει τεθεί σχετικά με τη θέση του βουστασίου.
- **6-6-2000** : Συνέρχεται η επιτροπή του άρθρου 18 Ν. 2218/94 και αποφασίζει ομόφωνα (πρακτικό 9/2000) να αποδεχθεί την προσφυγή των πολιτών και να ακυρώσει την υπ. αριθ. 93/2000 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Χρυσούπολης.
- **7-6-2000** : Ο ΣτΠ ζητά από το Υπουργείο οικονομικών να μεριμνήσει ώστε να τοποθετηθεί τοπογράφος στην κτηματική υπηρεσία Καβάλας.
- **22-6-2000** : το τμήμα γενικών περιβαλλοντικών θεμάτων του ΥΠΕΧΩΔΕ αποστέλλει έγγραφο προς το ΣτΠ.

- **29-6-2000** : Κατόπιν αναφορών και διαμαρτυριών, ότι συνεχίζονται οι οικοδομικές δραστηριότητες στις εγκαταστάσεις των βουστασίων, ο ΣτΠ ενημερώνει με το από έγγραφό του το Δ/ντή Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας ότι έχουν ακυρωθεί οι σχετικές άδειες λειτουργίας και ζητά την άμεση παρέμβασή της για αποφυγή «τετελεσμένων γεγονότων». Παράλληλα την ίδια ημερομηνία ενημερώνει και το Δήμαρχο Χρυσούπολης για το ίδιο θέμα.
- Οι διαμαρτυρίες και αναφορές πολιτών για συνέχιση και ολοκλήρωση των οικοδομικών εργασιών συνεχίζονται. Ο ΣτΠ προσπαθεί να επικοινωνήσει τηλεφωνικά με την υπηρεσία Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας χωρίς αποτέλεσμα μέχρι και της 20-9-2000.
- 17-8-2000 : Με έγγραφό της η Δ/νση Διοικητικού του Υπουργείου οικονομικών ενημερώνει τον ΣτΠ ότι μετατέθηκε Τοπογράφος στην κτηματική υπηρεσία Καβάλας.
- **20-9-2000** : Με έγγραφό του ο ΣτΠ ζητά από την υπηρεσία Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας, για μια ακόμη φορά, την άμεση λήψη μέτρων για την αποφυγή τετελεσμένων γεγονότων.
- 22-9-2000 : Η υπηρεσία Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας με έγγραφό της προς το Α.Τ. Χρυσούπολης ζητά την διακοπή των οικοδομικών εργασιών που εκτελούνται με την μία άδεια (266/2000).
- Ο θιγόμενος πολίτης (ιδιοκτήτης βουστασίων) προσέφυγε ενώπιον της Υπουργού Εσωτερικών για την ακύρωση της απόφασης της επιτροπής του άρθρου 18 ν. 2218/94. Με την από 28-09-2000 απόφασή του (αρ. πρωτ. 32362) το Υπουργείο Εσωτερικών **απεδέχθη για «τυπικούς λόγους»** την προσφυγή του θιγόμενου πολίτη ακυρώνοντας την απόφαση της επιτροπής του άρθρου 18.
- 5-10-2000 : Κοινοποιήθηκε στο ΣτΠ η έκθεση αυτοψίας της Δ/σης πολεοδομίας της Νομαρχίας Καβάλας.

- 20-10-2000 : Η Δ/ση πολεοδομίας της Νομαρχίας Καβάλας με έγγραφό της ζητά από το Α.Τ Χρυσούπολης να επιτραπεί η συνέχιση των οικοδομικών εργασιών λόγω της απόφασης του Υπ. Εσωτερικών.
- 25-10-2000 : Κατόπιν νέας τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον προϊστάμενο της Κτηματικής υπηρεσίας προκύπτει ότι δεν έχει διενεργηθεί η αυτοψία που έχει ζητηθεί και δεν υπάρχει καμία άποψη σχετικά με το θέμα που έχει τεθεί.
- 30-10-2000 : Ο ΣΤΠ ενημερώθηκε από τον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου Γεωργίας ότι **οι εν λόγω εγκαταστάσεις έχουν ενταχθεί στο χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση [(ΠΕΠ) πρόγραμμα μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων].** Η χρηματοδότηση ανέρχεται στο 75% του κόστους ενώ το προβλεπόμενο ποσό για αυτές τις εγκαταστάσεις είναι 48700000 δρχ.
- 06-11-2000 : Με απόφασή του ο Νομάρχης Καβάλας (αριθ. πρωτ. 13/11180) αποφασίζει τη μείωση της ελάχιστα απαιτούμενης απόστασης του βουστασίου από το όριο του οικισμού Χρυσούπολης κατά 10%, με την προϋπόθεση η δυναμικότητα της μονάδας να μην ξεπερνά το όριο των 80 ισοδύναμων ζώων (ελάχιστη απαιτούμενη απόσταση από όριο οικισμού 990 μέτρα).
- **07-11-2000 : Κλιμάκιο ειδικών επιστημόνων του ΣΤΠ πραγματοποιεί αυτοψία στην περιοχή της λίμνης «Αλατζάγκιολα» στην Χρυσούπολη Καβάλας και επισκέπτεται υπηρεσίες της Νομαρχίας Καβάλας.**
- 09-11-2000 : Σε επικοινωνία με την Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων της Νομαρχίας Καβάλας διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει καμία άδεια ή μελέτη για το «ανάχωμα» που βρίσκεται στο νότιο άκρο της λίμνης. Το ανάχωμα αυτό εμποδίζει την άνοδο του λιμναίου νερού στις παρόχθιες εκτάσεις (πχ. υγρά λιβάδια) σε περιόδους με αυξημένη παροχή ύδατος.

2. ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

A. Ο ΣΤΠ κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης έθεσε στους εμπλεκόμενους φορείς, τα ερωτήματα που έπρεπε να απαντηθούν αιτιολογημένα πριν από την έκδοση των αδειών ίδρυσης των βουστασίων. Τα ζητήματα αυτά αφορούσαν σε παραλείψεις, παρατυπίες ή και ασάφειες των σχετικών υπηρεσιακών εγγράφων καθώς, και στην πλημμελή εφαρμογή του σχετικού νομοθετικού πλαισίου. Συγκεκριμένα ετέθησαν τα παρακάτω ερωτήματα:

- 1) Για ποιο λόγο δεν τηρήθηκε η διαδικασία της προέγκρισης χωροθέτησης ; γεγονός που είχε ως συνέπεια την μη τήρηση προβλεπόμενων προϋποθέσεων δημοσιότητας και γνωμοδότησης του κοινού.
- 2) Ελήφθη υπόψη το γεγονός ότι η επίμαχη περιοχή εντάσσεται στη συνθήκη “Ramsar”, ενώ παράλληλα έχει προταθεί από τις Ελληνικές αρχές και για ένταξη στο Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο “Natura 2000”;
- 3) Έχει ελεγχθεί εάν τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες ελάχιστες αποστάσεις της μονάδας από τις πλησίον αυτής δραστηριότητες και οικοσυστήματα, όπως αυτές προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις; Οι εν λόγω εγκαταστάσεις αποτελούν μία ή δύο μονάδες;
- 4) Έχει ελεγχθεί εάν η περιοχή που παραχωρήθηκε αποτελεί, ή αποτελούσε μέρος της λίμνης «Αλατζάγκιολα» (παλαιός πυθμένας, αιγιαλός, έκταση επιφανειακής εξάπλωσης των υδάτων κλπ) ; Έχουν τηρηθεί οι προστατευτικές διατάξεις για τις λίμνες, τον αιγιαλό και την παραλία ;
- 5) Ζητήθηκε να διευκρινισθεί από ποια στοιχεία αποδεικνύεται η πραγματική θέση του υπό ίδρυση βουστασίου.
- 6) Ποια μέτρα πρόληψης, παρακολούθησης, και αντιμετώπισης – θεραπείας των πιθανών προβλημάτων ρύπανσης ελήφθησαν (στο έδαφος, τα υπόγεια νερά, την ατμόσφαιρα, το λιμναίο περιβάλλον, καθώς και τη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής) ;
- 7) Τέλος, διατυπώθηκε η άποψη ότι είναι σκόπιμο να ανασταλούν οι διαδικασίες έγκρισης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων. Παράλληλα, πρότεινε να ληφθούν μέτρα με τα οποία θα προστατευθούν οι πολίτες που προέβησαν σε επενδυτικές

δραστηριότητες κατόπιν γνωμοδοτήσεων και εγκρίσεων των αρμόδιων υπηρεσιών.

B. Απαντήσεις Υπηρεσιών

→ Ο **Δήμος Χρυσούπολης**, ενώ ουδέποτε απάντησε εγγράφως στα ερωτήματα του ΣΤΠ, προέβη στην έκδοση των αδειών. Η μόνη ενέργεια του Δήμου ήταν η αποστολή, μέσω τηλεομοιοτυπίας, των περιβαλλοντικών όρων στις 7-04-2000. Από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι το ένα βουστάσιο είναι δυναμικότητας **32 ισοδύναμων ζώων ενώ το άλλο τουλάχιστον 120 ισοδύναμων ζώων.**

→ Στις 18-04-2000 το **τμήμα Περιβάλλοντος της Δ/σης Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας** απέστειλε στις 18-4-2000 το υπ.αριθ. πρωτ. 3336 έγγραφο προς το ΣΤΠ στο οποίο διατυπώνονται οι παρακάτω απόψεις:

1. Η «Μεγάλη Λίμνη» ή «Αλατζάγκιολα» βρίσκεται βόρεια της Χρυσούπολης σε **απόσταση 2000 μέτρων** περίπου από τα όρια του Πολεοδομικού Σχεδίου. «*Η λίμνη είναι ένας φυσικός υδάτινος όγκος γλυκού νερού έκτασης 400-600 (μάλλον στρέμματα;) και αποτελεί αναμφίβολα έναν υδροβιότοπο σπουδαίας οικολογικής αξίας*». Η περιοχή ανήκει στη ζώνη Γ1 της ΚΥΑ 5796/96 όπου επιτρέπονται τέτοιου είδους δραστηριότητες. «*Σε απόσταση 350-500 μέτρων από τη Λίμνη, Νότια αυτής, βρίσκονται οι εκτάσεις που έχουν παραχωρηθεί στους παραπάνω ενδιαφερόμενους...*». Οι εκτάσεις βρίσκονται σε απόσταση **1500 –1700 μέτρων από τα όρια του οικισμού**, 4000 μέτρα από τον Νέστο ποταμό και 150 μέτρα από άλλη κτηνοτροφική μονάδα. Η περιοχή περιβάλλεται από λόφους με υψόμετρο 35-40 μέτρων και είναι αθέατη από την Λίμνη και τον οικισμό.

2. Επισυνάπτονται ορισμένα έγγραφα σχετικά με την ίδρυση των μονάδων, καθώς και χάρτης με τη θέση των βουστασίων. Μεταξύ των εγγράφων αποστέλλονται δύο έγγραφα του *Τμήματος Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχίας Καβάλας* στα οποία σημειώνονται τα κάτωθι για τα δύο εφαπτόμενα τεμάχια που παραχωρούνται :

α) «...το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο βρίσκεται σε απόσταση **1500 μέτρων από τα όρια του οικισμού Χρυσούπολης**. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραπάνω απόφασης η απαιτούμενη απόσταση πρέπει

να είναι 1500 μέτρα προκειμένου να σταυλισθούν 120 ισοδύναμα ζώα. Με βάση τα παραπάνω η υπηρεσία μας συμφωνεί στην παραχώρηση του υπόψη τεμαχίου που κατά το νόμο είναι κατάλληλο για την αιτούμενη χρήση» (αριθ. πρωτ 12/10412 - 11/1999, τεμάχιο ΑΒΓΔΑ Αγρ/τος Ποντιάδος Νέστου) και,

β) «...το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο βρίσκεται σε απόσταση 800 μέτρα από τα όρια του οικισμού Χρυσούπολης. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραπάνω απόφασης η απαιτούμενη απόσταση πρέπει να είναι 750 μέτρα προκειμένου να σταυλισθούν 40 ισοδύναμα ζώα. Με βάση τα παραπάνω η υπηρεσία μας συμφωνεί στην παραχώρηση του υπόψη τεμαχίου που κατά το νόμο είναι κατάλληλο για την αιτούμενη χρήση» (αριθ. πρωτ 12/10413 - 11/1999, τεμάχιο ΓΔΕΖΓ Αγρ/τος Ποντιάδος Νέστου).

Σημειώνουμε ότι στον χάρτη που απέστειλε το Τμήμα Περιβάλλοντος η θέση των βουστασιών είναι σημειωμένη λανθασμένα.

3. α. Σύμφωνα με την ΚΥΑ 69269/90 οι μονάδες αυτές ανήκουν στην Β' Κατηγορία και δεν απαιτείται προέγκριση χωροθέτησης ...Εκτός τούτου όμως η διαδικασία που ακολουθείται στην περίπτωση της παραχώρησής μιας έκτασης, όπως στις παρούσες, είναι ανάλογη της προέγκρισης χωροθέτησης.

β. Η έκταση αυτή σε καμία περίπτωση δεν εφάπτεται σήμερα της όχθης της λίμνης αφού μεταξύ αυτής και της λίμνης υπάρχει ύψωμα – λόφος 30-35 μέτρων.

γ. Όσον αφορά την Μελέτη Περιβαλλοντική Επιπτώσεων είναι Β' κατηγορίας και έχει εγκριθεί με απόφαση Νομάρχη ... δεν απαιτείται δημοσιοποίηση.

Μετά τα παραπάνω θεωρούμε ότι ορθώς και σύμφωνα με το νόμο έχει εκδοθεί η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την ίδρυση των μονάδων...

➔ Η Γενική Δ/ση Δημόσιας Υγιεινής, του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας απάντησε στο ΣτΠ με το υπ. αριθ. πρωτ. Β1β/1817/19-04-2000 έγγραφό της. Μεταξύ άλλων πρότεινε να πραγματοποιηθεί συνάντηση των συναρμόδιων υπηρεσιών προκειμένου να επανεξετασθούν οι περιπτώσεις για τις οποίες απαιτούνται προέγκριση χωροθέτησης και έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας πτηνο-κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.

➔ Το Τμήμα Εποικισμού - Αναδασμού της Δ/σης Γεωργίας της Νομαρχίας Καβάλας στις 21-04-2000 απέστειλε στο ΣτΠ χάρτη (πιθανόν της Δ/σης Υγιεινής) στον οποίο απεικονίζεται λανθασμένα η θέση του

βουστασίου (μέσα στη Λίμνη!) και προφανώς σε διαφορετική θέση από αυτή που απεικονίζεται στον χάρτη που απέστειλε η Δ/νση Περιβάλλοντος.

➔ Το **Τμήμα Ελέγχου και Έκδοσης Αδειών της Δ/νσης Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας** διαβίβασε στο ΣΤΠ τους φακέλους των αδειών με το υπ. αριθ. πρωτ. 12/4115, 22-05-2000 έγγραφο του. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται έγγραφα, σύμφωνα με τα οποία η ίδρυση των βουστασίων κρίνεται σύννομη. Στο σχετικό χάρτη που αποστέλλεται τα βουστάσια είναι τοποθετημένα στο άνω αριστερό άκρο (σχεδόν στο κενό), ενώ δεν εμφανίζεται ούτε η λίμνη ούτε το όριο του πολεοδομικού σχεδίου της Χρυσούπολης.

➔ Η **Δ/νση Υγείας της Νομαρχίας Καβάλας** διαβίβασε στο ΣΤΠ στις 31-05-2000 (υπ. αρ. πρωτ. 13/4635 έγγραφο) γνωμοδοτήσεις της, σύμφωνα με τις οποίες προτείνεται η χορήγηση αδειών ίδρυσης των βουστασίων.

➔ Το **Τμήμα Γενικών Περιβαλλοντικών Θεμάτων του ΥΠΕΧΩΔΕ** απηύθυνε στο ΣΤΠ το από 22-06-2000 έγγραφο του, στο οποίο εκφράζονται οι παρακάτω απόψεις:

1. «...Φαίνεται ότι στο σύνολο τα έγγραφα των υπηρεσιών εκφράζουν απόψεις και γνωμοδοτήσεις σε κατεύθυνση θετική για την ίδρυση της «συγκεκριμένης μονάδας...Η υπό ίδρυση μονάδα εντάσσεται στην ζώνη Γ1 όπου σύμφωνα με τις οικίες διατάξεις επιτρέπονται υπό όρους η βόσκηση και εσταυλισμός αιγοπροβάτων και βοοειδών».

2. «...Η ΚΥΑ 69269/90 επανέλαβε ότι προέβλεπε η οδηγία 85/337/ΕΟΚ δηλ. περιέλαβε στο παράρτημα της ΑII κατηγορίας μόνο τις επιχειρήσεις με εγκαταστάσεις για πουλερικά και χοίρους, προσθέτοντας κάποιους αριθμητικούς προσδιορισμούς-δυναμικότητες. Για άλλα είδη κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων δεν υπήρξε πρόβλεψη. Συνεπεία του γεγονότος αυτού οι λοιπές κτηνοτροφικές μονάδες βρίσκουν περιβαλλοντική αντιμετώπιση της Β' κατηγορίας...*Είναι γεγονός ότι με τις ανεπάρκειες και αδυναμίες της νομοθεσίας όπως αυτές εντοπίζονται και επισημαίνονται σε όσα εκτίθενται ανωτέρω, δημιουργούνται ανισότητες στην περιβαλλοντική αντιμετώπιση των διάφορων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων. ...Στο σημείο αυτό επισημαίνεται πρωτίστως η πρόοδος που επιτυγχάνεται με τη νέα οδηγία 97/11/ΕΚ...η νέα οδηγία δεν περιορίζεται σε ορισμένα είδη κτηνοτροφικών μονάδων αλλά*

μπορεί να καλύψει ολόκληρο το φάσμα των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων...σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με εκτιμήσεις της Υπηρεσίας μας, κατά το τέλος του τρέχοντος έτους ή κατά τις αρχές του 2001, θα έχει ολοκληρωθεί η απαραίτητη επιστημονική – μελετητική εργασία για την αναμόρφωση με βάση την 97/11/ΕΟΚ...».

➔ Η **Κτηματική Υπηρεσία Καβάλας** δεν έχει ανταποκριθεί μέχρι σήμερα στο αίτημα του ΣτΠ να πραγματοποιήσει τους απαιτούμενους ελέγχους επικαλούμενη, στις σχετικές τηλεφωνικές επικοινωνίες, αδυναμία λόγω έλλειψης προσωπικού. Σημειωτέον ότι το Υπουργείο Οικονομικών ενημέρωσε το ΣτΠ στις 17-08-2000 ότι μετατέθηκε Αγρονόμος – Τοπογράφος στην Κτηματική Υπηρεσία Καβάλας.

3. ΠΕΡΙ ΠΡΟΕΓΚΡΙΣΗΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των υπηρεσιών δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας προέγκρισης χωροθέτησης για τέτοιου είδους εγκαταστάσεις, για το λόγο ότι αυτές εμπίπτουν στις δραστηριότητες της Β' Κατηγορίας της ΚΥΑ 69269/90.

Οι ισχυρισμοί αυτοί δεν είναι βάσιμοι, δεδομένου ότι η ΚΥΑ 69269/90 εκδόθηκε για να εναρμονισθεί η εθνική νομοθεσία με την οδηγία 85/337 ΕΟΚ. Η απουσία δε συγκεκριμένης αναφοράς στις κτηνοτροφικές μονάδες στο παράρτημα ΙΙ αυτής της οδηγίας καλύφθηκε από την νεώτερη **οδηγία 97/11/ΕΟΚ** η οποία ισχύει από τον Μάρτιο του 1997 (το παράρτημα ΙΙ αναφέρεται ρητώς σε πτηνο-κτηνοτροφικές μονάδες). Επίσης σύμφωνα με την υπ. αριθ. 2000/95 υγειονομική διάταξη (Υ.Δ.), (Άρθρο 10, παράγραφος 7 για πτηνο-κτηνοτροφικές μονάδες μεγαλύτερης από είκοσι [20] ισοδύναμα ζώα) προβλέπεται η τήρηση των διαδικασιών προέγκρισης χωροθέτησης κατά τις γενικές διατάξεις. Συνεπώς, οι εν λόγω εγκαταστάσεις υπάγονται στην ΑΙΙ κατηγορία και όχι στην Β' κατηγορία της 69269/90. Σημειώνεται ότι εάν ένα κράτος μέλος της Ε.Ε. παραλείπει να εναρμονίσει την εθνική νομοθεσία με μια οδηγία εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας τότε, κατά τη νομολογία του ΔΕΚ μπορεί να γίνει επίκληση της ευθείας εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας. Τούτο ισχύει ειδικά στην περίπτωση που η οδηγία είναι επαρκώς εξειδικευμένη, και επομένως άμεσα εκτελεστή, και εντάσσεται στα πλαίσια υπάρχοντος κανονιστικού καθεστώτος (69269/90)

Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση οι διατάξεις του σχετικού νομοθετικού πλαισίου (Ν. 1650/86 και ΚΥΑ 69269/90) θα πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως του διακηρυγμένου συνταγματικού σκοπού της προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 24 του Συντάγματος) και την ομοιόμορφη ρύθμιση των διάφορων πτηνο-κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων.

Ο νομοθέτης λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις των πτηνο-κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων έχει εξομοιώσει, τόσο με προγενέστερα όσο και μεταγενέστερα νομοθετήματα (της ΚΥΑ 69269/90), τη ρύθμιση των κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις προβλέπεται ενιαία ρύθμιση σε ότι αφορά αφενός τις απαιτούμενες αποστάσεις από άλλες δραστηριότητες καθώς και αφετέρου τους όρους ίδρυσης και λειτουργίας τους. Τούτο γίνεται προφανώς για την προστασία του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος δεδομένου ότι οι επιπτώσεις από τις εγκαταστάσεις αυτές είναι της παρόμοιας φύσης.

Επίσης με το ίδιο σκεπτικό, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η συγκεκριμένη περιοχή εμπίπτει μέσα στα γεωγραφικά όρια περιοχής που προστατεύεται από τη συνθήκη Ramsar και έχει ενταχθεί στον κατάλογο «Φύση 2000» η διαδικασία της προέγκρισης χωροθέτησης ανήκει στην αρμοδιότητα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. σύμφωνα με το Νόμο 2647/98.

4. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Νόμος 1650/86, ΟΔΗΓΙΑ 90/313 ΕΟΚ, ΚΥΑ 77921/1440/1995)

Από τη μη τήρηση της παραπάνω διαδικασίας (προέγκριση χωροθέτησης) συνάγεται και η παραβίαση του νομικού πλαισίου σχετικά με τη **δημοσιοποίηση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων.**

Η ΚΥΑ 77921/1440/14.9.95 «Ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές για πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον» εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την **οδηγία 90/313/ΕΟΚ**, και καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες εξασφαλίζεται η ελεύθερη πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες για το περιβάλλον που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, καθώς επίσης και η ελεύθερη διάδοση των πληροφοριών αυτών για την αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο της παροχής

γενικής πληροφόρησης στο κοινό, το άρθρο 6 της υπουργικής απόφασης προβλέπει ιδιαίτερη υποχρέωση των αρμόδιων δημοσίων αρχών για την υιοθέτηση και την εφαρμογή νομοθετικών και διοικητικών μέτρων, για την κατάρτιση προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και για τη δημοσίευση ενημερωτικών εκθέσεων για την κατάσταση του περιβάλλοντος σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Συνοψίζοντας σημειώνουμε ότι δεν τηρήθηκαν οι διαδικασίες δημοσιοποίησης της Μ.Π.Ε, σύμφωνα με την Απόφαση 75308/5512/90 περί καθορισμού «τρόπου ενημέρωσης των πολιτών και φορέων εκπροσώπησής τους για το περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων...». *Η παρατυπία αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι δεν τοποθετήθηκε η εν λόγω δραστηριότητα στη Α' Κατηγορία, Ομάδα II.*

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο Ν. 1650/86 επιτάσσει : α) την προστασία του εδάφους, των επιφανειακών και υπόγειων νερών θεωρούμενων ως οικοσυστημάτων, την προστασία της ατμόσφαιρας, καθώς και την προστασία και *διατήρηση της φύσης και του τοπίου περιοχών με βιολογική, οικολογική, αισθητική ή γεωμορφολογική αξία*, β) την αξιοποίηση της «καλύτερης διαθέσιμης και οικονομικά εφικτής τεχνολογίας» (βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές) για την προστασία του περιβάλλοντος. Η τοποθέτηση εγκαταστάσεων τέτοιας μορφής σε τόσο μικρή απόσταση από τη λίμνη και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της περιοχής εγκυμονεί κινδύνους για το περιβάλλον και το οικοσύστημα. Το πρόβλημα εντείνεται εάν ληφθεί υπόψη η γεωλογική και υδρογεωλογική δομή της περιοχής.

6. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Κατά το ισχύον Σύνταγμα οι αποφάσεις του ΣτΕ είναι υποχρεωτικές για τη διοίκηση. Συγκεκριμένα στο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι : **“ Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται με τις ακυρωτικές**

αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής δημιουργεί ευθύνη για κάθε υπαίτιο όργανο, όπως ο νόμος ορίζει". Από την ανωτέρω διάταξη συνάγεται ότι η παράλειψη συμμόρφωσης δημιουργεί αστική ευθύνη σε βάρος του δημόσιου νομικού προσώπου ή του αρμόδιου οργάνου, που κρίνεται υπαίτιος της παράβασης κατά τη δικαστική απόφαση.

Στο πλαίσιο της νομολογίας του ΣΤΕ διατυπώνεται η **αρχή της αναζήτησης της προσφορότερης για το περιβάλλον τεχνικής λύσης («βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές»)**, της αναζήτησης δηλαδή της τεχνολογίας η οποία θα είναι περισσότερο φυσική προς το περιβάλλον (ΣΤΕ 1035, 1038, 1040/93).

Εν προκειμένω στοιχειοθετείται η υποχρέωση των αρμοδίων υπηρεσιών να εξεύρουν εκείνη την τεχνική λύση και τον κατάλληλο χώρο ίδρυσης τέτοιων δραστηριοτήτων (πχ. Βουστασίων), που θα επιφέρουν τις λιγότερο δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον. Αυτές οι λύσεις όμως δεν δύναται να προκύψουν παρά μόνο με την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών στις οποίες θα περιλαμβάνονται εναλλακτικές τεχνικές προτάσεις και οι πιθανές επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Οι μελέτες αυτές θα μπορούσαν να είχαν εκπονηθεί και στο πλαίσιο της προέγκρισης χωροθέτησης και της εκπόνησης της ΜΠΕ που προβλέπονται από τον 1650/86 και τη ΚΥΑ 69269/90. Κατά την έγκριση μάλιστα των περιβαλλοντικών όρων θα ήταν χρήσιμο να τεθούν και πρόσθετοι όροι με σκοπό τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας.

Στην άποψη αυτή συνηγορεί και η **1182/96 απόφαση του ΣΤΕ** σύμφωνα με την οποία «κατά το πνεύμα και το σκοπό των προστατευτικών του περιβάλλοντος συνταγματικών διατάξεων επιβάλλεται ειδική προστασία, μεταξύ άλλων, των εξαιρετικά ευπαθών οικοσυστημάτων, όπως είναι οι λίμνες και οι υγροβιότοποι / στόχος της προστασίας αυτής αποτελεί η διατήρηση αναλλοίωτων στο διηνεκές των χαρακτηριστικών στοιχείων που συνθέτουν την φυσιογνωμία και την ιδιαιτερότητά των...**η προστασία αυτή πηγάζει κατευθείαν από το Άρθρο 24 του Συντάγματος, οι σχετικές επιταγές του οποίου έχουν αυτοτέλεια και άμεση επιταγή... η κοίτη του ποταμού ή της λίμνης, οι όχθες των και η απολύτως αναγκαία για την προστασία των**

παρόχθια έκταση, καθώς και η απαγόρευση κάθε δραστηριότητας ή παρέμβασης που μπορεί να βλάψει τις περιοχές αυτές αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης που απορρέει αποκλειστικά από το Σύνταγμα...».

7. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ, ΤΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Υ.Α 83840/3591/1986, Υ.Δ. 2000/95)

7.1 Απόσταση από τον οικισμό της Χρυσούπολης

A. Οι υπηρεσίες της Νομαρχίας Καβάλας έκριναν ότι τηρούνται οι εκ του νόμου προβλεπόμενες αποστάσεις των εγκαταστάσεων (Υ.Α 83840/3591/1986) από το ρυμοτομικό σχέδιο Χρυσούπολης. *Συγκεκριμένα η εγκατάσταση των 120 ισοδύναμων ζώων πρέπει να απέχει 1500 μέτρα, ενώ των 32 ισοδύναμων 750 μέτρα.* Ιδιαίτερα αποκαλυπτικά όμως, είναι τα δύο έγγραφα (12/10412 και 12/10413 - 11/1999) του τμήματος πολεοδομικών εφαρμογών της Νομαρχίας Καβάλας στα οποία δηλώνεται ότι το μεν ένα τεμάχιο που παραχωρείται απέχει 1500 μέτρα (αυτό για τα 128 ισοδύναμα ζώα), ενώ το άλλο 800 μέτρα (αυτό για τα 32 ισοδύναμα ζώα). Είναι προφανώς ανακριβή τα αναγραφόμενα στα έγγραφα αυτά **ότι τα δύο παραχωρούμενα τεμάχια είναι εφαιπτόμενα.** Επομένως δεν θα μπορούσε το ένα να απέχει 1500, μέτρα ενώ το άλλο 800 μέτρα. Οι εν λόγω αναγραφόμενες αποστάσεις δεν συνιστούν εξάλλου τυπικό σφάλμα δεδομένου ότι αφενός δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και αφετέρου συμπίπτουν με εκείνες που προβλέπονται από το νόμο. Η προσπάθεια απόκρυψης των πραγματικών αποστάσεων αποδεικνύεται και από την μεταγενέστερη απόφαση του Νομάρχη Καβάλας που επιχειρεί τη μείωση των απαιτούμενων αποστάσεων από το όριο του ρυμοτομικού Σχεδίου Χρυσούπολης.

Επίσης, στο από 18-4-2000 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας αναφέρεται ότι «...οι εκτάσεις βρίσκονται σε απόσταση 1500 –1700 μέτρα από τα όρια του οικισμού...». Η παρατήρηση αυτή είναι ανακριβής και προφανώς δεν στηρίζεται στην μέτρηση της πραγματικής απόστασης των εγκαταστάσεων από το ρυμοτομικό σχέδιο (αναγνωρίζοντας

έτσι ότι οι αποστάσεις που παρουσιάζονται στα προγενέστερα έγγραφα της πολεοδομίας είναι ανακριβείς).

Επιπλέον από τα έγγραφα και τους χάρτες που απέστειλαν οι υπηρεσίες της Δ/νση Γεωργίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος συνάγεται αβίαστα η προσπάθεια απόκρυψης **της ακριβούς θέσης των βουστασίων** αφού οι εν λόγω χάρτες έχουν τα εφαιπτόμενα βουστάσια σημειωμένα σε διαφορετικά σημεία.

Κατόπιν του ελέγχου των πραγματικών συνθηκών, τόσο σύμφωνα με την εκτίμηση του **ΣΤΠ όσο και του τμήματος Τοπογραφίας του νομού Καβάλας** (Αριθ. Πρωτ. 21/2355/18-07-2000), οι εν λόγω εγκαταστάσεις απέχουν περί τα 970 (Χ. Μπουζέλου) με 1020 μέτρα από το ρυμοτομικό σχέδιο. Το Τμήμα Τοπογραφίας προτείνει μάλιστα την *«...επιβεβαίωση των αποστάσεων αυτών δεδομένου ότι οι εγκαταστάσεις των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων έχουν γίνει»*. Μια τέτοια ενέργεια κρίνεται απολύτως αναγκαία δεδομένου ότι η μέτρηση της απόστασης έγινε από τον χάρτη κλίμακας 1:5000, όπου το ένα εκατοστό είναι 50 μέτρα. Συνεπώς επειδή απέχουν μόνο λίγα μέτρα παραπάνω από το απαιτούμενο είναι λογικό να ελεγχθεί η απόσταση και επί του εδάφους. Από όσο γνωρίζει όμως ο ΣΤΠ, η επί τόπου μέτρηση των αποστάσεων δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι καμία υπηρεσία δεν έθεσε προς το τμήμα τοπογραφικής της Νομαρχίας Καβάλας το ζήτημα της απόστασης των εγκαταστάσεων από τη λίμνη, παρότι αυτό είχε τεθεί επανειλημμένα. **Σύμφωνα με τα ανωτέρω δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα για την επάρκεια των στοιχείων που έχουν ληφθεί υπόψη από τις υπηρεσίες προκειμένου να εκδοθούν οι δύο άδειες ενώ, ο έλεγχος που διεξήχθη κατά την διαδικασία έκδοσης των εγγράφων και των αδειών ίδρυσης ήταν επιεικώς πλημμελής, την στιγμή μάλιστα που υπήρχαν καταγγελίες και υποδείξεις ότι δεν τηρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις.**

Β. Απόδειξη του γεγονότος ότι η απόσταση δεν είχε καταγραφεί σωστά αποτελεί και η από 3-11-2000 απόφαση του Νομάρχη Καβάλας σύμφωνα με την οποία μειώνεται η *«...ελάχιστη απαιτούμενη απόσταση μεταξύ τμήματος τεμαχίων αρ. 316 και 153 του αγροκτήματος Ποντιάδας Χρυσούπολης συνολικής έκτασης 5000 τμ. (που προορίζονται για ίδρυση σε αυτό βουστασίου δυναμικότητας εκατόν είκοσι (120) μόσχων πάχυνσης...) και του ορίου οικισμού Χρυσούπολης κατά*

10%. Η απαιτούμενη απόσταση μειώνεται στα εννιακόσια ενενήντα (990) μέτρα (αντί των χιλίων εκατό - 1100 - που απαιτούνται για μονάδες αυτής της δυναμικότητας από όρια οικισμών πόλεων που αριθμούν πάνω από 5000 κατοίκους) διότι η περιοχή είναι αγροτο-κτηνοτροφική και με την προϋπόθεση ότι η δυναμικότητα της μονάδας θα ανέρχεται κατ' ανώτερο όριο στα 80 ισοδύναμα (120 μόσχοι πάχυνσης)».

Παρατηρείται έτσι μία εκ των υστέρων προσπάθεια νομιμοποίησης των διοικητικών πράξεων, ενώ παράλληλα αναγράφονται και στοιχεία που δεν είναι ακριβή. Δηλαδή, η όλη διαδικασία ξεκίνησε για την έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μονάδας 120 ισοδύναμων ζώων, και όχι 80 όπως αναγράφεται. Άρα η απαιτούμενη απόσταση ήταν 1500 και όχι 1100 μέτρα. Όσον αφορά την μείωση της απαιτούμενης απόστασης κατά 10% αυτή κρίνεται ως ανεπαρκώς αιτιολογημένη. Η μείωση αυτή δεν ενδείκνυται δεδομένου ότι τα κριτήρια για την έκδοση της απόφασης αυτής είναι οι επικρατούσες **«...γεωγραφικές, κλιματολογικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν γύρω από τις συγκεκριμένες μονάδες...».** Στην παραπάνω όμως απόφαση του Νομάρχη το μόνο αιτιολογικό είναι ότι η περιοχή είναι «αγροτο-κτηνοτροφική». Αγνοεί τις υπόλοιπες προϋποθέσεις οι οποίες δεν συνηγορούν, όχι μόνο στην μείωση της απόστασης από τον οικισμό, αλλά και τη τοποθέτηση τέτοιου είδους εγκαταστάσεων στην ευρύτερη περιοχή. Όπως περιγράφεται παρακάτω και αποδεικνύεται από τα υπάρχοντα στοιχεία οι εγκαταστάσεις βρίσκονται σε περιοχή μεγάλης οικολογικής σημασίας.

Γ. Δεν τηρήθηκε η **απόσταση μεταξύ των δύο πτηνοτροφικών** μονάδων που προβλέπεται από την υγειονομική διάταξη 2000/95 (ΠΔ 43/86) και **δεν πρέπει να είναι κάτω των 100 μέτρων.** Τα δύο βουστάσια εφάπτονται πράγμα που καθιστά τις σχετικές άδειες παράνομες. Πέραν του γεγονότος ότι ανήκουν σε συγγενικά πρόσωπα παρατηρήθηκε, κατά την αυτοψία, ότι περιφράσσονται από κοινό συρματοπλεγμα, ενώ υπάρχει μόνον ένα ρολόι της ΔΕΗ. Είναι προφανές ότι οι δύο εφαπτόμενες εγκαταστάσεις λειτουργούν ως μία μεγαλύτερη μονάδα και για λόγους έκδοσης των αδειών παρουσιάσθηκαν ως δύο ξεχωριστές.

7.2 Λίμνη «Αλατζάγκιολα» ή Μεγάλη Λίμνη

Η λίμνη «Αλατζάγκιολα» ή «Μεγάλη Λίμνη» είναι μέρος του Δέλτα Νέστου το οποίο έχει ταξινομηθεί ως ένας από τους έντεκα Ελληνικούς υγρότοπους διεθνούς σημασίας. Η λίμνη υπάγεται στο πρόγραμμα **Λίμνες Ζωής («Living Lakes»)**, στη **συνθήκη «Ramsar»** και στο πρόγραμμα **Φύση 2000 («Natura 2000»)**. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι σε περιοχές Φύση 2000 οι επιπτώσεις από τις οποιοσδήποτε επιβαρυντικές στο περιβάλλον δραστηριότητες πρέπει να υπολογίζονται προσθετικά (όχι ανεξάρτητα η μία από την άλλη). Αυτό αποκτά μεγάλη σημασία εάν ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν και άλλες κτηνοτροφικές μονάδες (**ελέγχεται εάν τηρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας τους**) στην περιοχή ενώ το όλο οικοσύστημα επιβαρύνεται και από τις γεωργικές δραστηριότητες. Παρατηρούνται επομένως έντονες πιέσεις προς τη λίμνη που εν δυνάμει μπορεί να οδηγήσουν και στην ολοκληρωτική καταστροφή της. Αναλυτικότερα στο Φύση 2000 αναφέρεται (Άρθρο 6, παρα 3) ότι: «Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παραγράφου 4, οι αρμόδιες **εθνικές αρχές** συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνον αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη».

Σύμφωνα με τα γεωλογικά και υδρογεωλογικά δεδομένα η περιοχή της λίμνης, και των εν λόγω εγκαταστάσεων αποτελούνται από εδάφη μεγάλης περατότητας ενώ το νερό της λίμνης είναι άμεσα συνδεδεμένο με το νερό του ποταμού Νέστου. Εξάλλου, η Λίμνη και ο ποταμός Νέστος έχουν κοινό υδροφόρο ορίζοντα. Στην περιοχή της Χρυσούπολης υπάρχουν συνολικά 16 περίπου λίμνες γλυκού νερού με καλαμιώνες, νούφαρα, ξερά και υγρά λιβάδια και μικρές θαμνώδεις εκτάσεις.

A. Απαιτούμενη απόσταση από τη Λίμνη

Είναι προφανείς οι ευθύνες όλων των εμπλεκόμενων υπαλλήλων και υπηρεσιών, οι οποίες σε κανένα έγγραφό τους, σχετικό με την διαδικασία έκδοσης των αδειών, δεν αναφέρουν την ύπαρξη της λίμνης ή δεν ελέγχουν

εάν τηρείται η απαιτούμενη απόσταση. Την ύπαρξη της λίμνης δεν εμφανίζουν σε κανένα έγγραφο ή χάρτη και οι ιδιοκτήτες των υπό ίδρυση βουστασίων. Σύμφωνα με την Υ.Α. 83840/86 **η ελάχιστη απόσταση από λίμνες, ακτές είναι:**

- για 32 ισοδύναμα ζώα 550 μέτρα,
- για 80 ισοδύναμα ζώα 750 μέτρα και
- για 120 ισοδύναμα ζώα είναι 1000 μέτρα.

Από την αυτοψία που πραγματοποίησαν οι ειδικοί επιστήμονες του ΣτΠ εκτιμάται ότι η απόσταση, από την σημερινή όχθη της Λίμνης, δεν υπερβαίνει τα 120 μέτρα περίπου. Επομένως, σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση τέτοιων δραστηριοτήτων στις παραχωρηθέντες εκ της διεύθυνσης γεωργίας εκτάσεις.

Η μόνη υπηρεσία που ανέφερε την ύπαρξη της Λίμνης, **κατόπιν της παρέμβασης του ΣτΠ**, ήταν η Τμήμα περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας η οποία στην από 18-4-2000 επιστολή της επισημαίνει ότι «...σε απόσταση 350-500 μέτρων από τη Λίμνη, Νότια αυτής, βρίσκονται οι εκτάσεις που έχουν παραχωρηθεί στους παραπάνω ενδιαφερόμενους..». Η αναγραφόμενη όμως απόσταση είναι και πάλι ανακριβής. Ακόμη όμως και εάν ήταν ακριβής, (δηλαδή απόσταση 350 - 500 μέτρα) το Τμήμα περιβάλλοντος θα έπρεπε να μην συνηγορήσει στην έκδοση άδειας ίδρυσης και εγκατάστασης, δεδομένου ότι η διαπίστωση που κάνει υποδεικνύει ότι η απόσταση είναι μικρότερη από την ελάχιστη που προβλέπεται. Παράλληλα, οι περιβαλλοντικές συνθήκες (γεωλογία, υδρογεωλογία, ευαίσθητο οικοσύστημα κλπ) είναι τέτοιες που δεν επιτρέπουν την έγκριση για λειτουργία εγκαταστάσεων επιβλαβών για το περιβάλλον. Επίσης δεν ελέγχθηκαν προσθετικά οι επιπτώσεις των δραστηριοτήτων στην περιοχή, πράγμα που όφειλε να γίνει από την υπηρεσία.

Στην τελευταία απόφαση του Νομάρχη στις 3-11-2000 δεν υπάρχει καμία αναφορά στην απόσταση από τη Λίμνη. Φαίνεται και πάλι ότι επελέγη η αποσιώπηση του συγκεκριμένου θέματος επειδή **δεν κατέστη δυνατή η υπέρβασή του.**

B. Δεν ευσταθεί η άποψη ότι οι υπηρεσίες της Νομαρχίας Καβάλας δεν γνώριζαν την ύπαρξη της λίμνης δεδομένου ότι:

- Παρουσιάζεται στην οριστική διανομή του 1930 (ΣΕΚΕΛΕΡ, Καβάλας).
- Υπάρχει χάρτης του 1978, της διεύθυνσης αλιείας, όπου παρουσιάζεται χάρτης της Λίμνης με τίτλο: «Ιχθυοτροφείο Μεγάλη Λίμνη, περιοχή Χρυσουπόλεως Καβάλας».
- Στον χάρτη της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (ΓΥΣ, κλίμακας 1:5000, αεροφωτογραφία του 1978), εμφανίζεται το όριο της λίμνης ενώ στην τοποθεσία αναγράφεται «Μεγάλη λίμνη».
- Η υπ. αριθ. 6/1979 απόφαση της επιτροπής απαλλοτριώσεων του Νομού Καβάλας αποχαρακτήρισε κάποιες εκτάσεις της περιοχής σε Λίμνη του Ελληνικού Δημοσίου «Επειδή, αι ανωτέρω εκτάσεις είναι **συνεχόμενες της μεγάλης λίμνης** και απαραίτητες για την ιχθυοτροφική της αξιοποίηση, ενώ δεν δύναται να διατεθώσιν, προς γεωργική αποκατάστασιν εις τους ακτήμονας, καθ' όσον τυγχάνουσι ακατάλληλα.
- Η λίμνη αναφέρεται και παρουσιάζεται φωτογραφικά σε έγγραφο του Δασαρχείου Καβάλας (Νέστος, το Παραποτάμιο Μεγάλο Δάσος), της Εταιρίας Προστασίας της Φύσης και Οικοανάπτυξης κλπ.
- Το **Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ)** με την υπ. αριθ. πρωτ. 255/09-03-2000 επιστολή του ενημερώνει το Τμήμα περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας ότι: «Κατά τη διάρκεια της πρόσφατης επίσκεψής μας στην περιοχή **Γαλάζια Λίμνη Χρυσούπολης** διαπιστώσαμε ότι κατασκευάζεται κτίριο το οποίο σύμφωνα με πληροφορίες μας πρόκειται να φιλοξενήσει μονάδα εκτροφής βοοειδών. Όπως γνωρίζετε, τόσο ο χώρος της συγκεκριμένης λίμνης, όσο και η ευρύτερη περιοχή στην οποία υπάρχουν άλλες 7-8 μικρότερες λίμνες υπάγεται στις διατάξεις της σύμβασης «RAMSAR»...στην ΦΥΣΗ 2000 ...Επειδή επίκειται η σύνταξη του Προεδρικού Διατάγματος που θα έχει ως θέμα την οριοθέτηση και διαχείριση του Εθνικού Πάρκου Νέστου, και επιπλέον πρόκειται να κριθεί η οριστική ένταξη στις διατάξεις της οδηγίας ΦΥΣΗ 2000, παρακαλούμε όπως **αναστείλετε κάθε δραστηριότητα που θα επηρεάσει ανεπανόρθωτα την περιοχή.** ... η κατασκευή μιας τεράστιας κτηνοτροφικής μονάδας σε απόσταση μικρότερη των 50 μ. από την εν λόγω λίμνη θα επιβαρύνει υπέρμετρα τον υδάτινο όγκο της και μακροχρόνια θα την καταστρέψει

ολοσχερώς. ...δεν νομίζουμε ότι η κατασκευή της μονάδας θα πρέπει να θεωρηθεί ως ανώδυνη ενέργεια χωρίς καμία επίπτωση στον περιβάλλοντα χώρο. *Η Γαλάζια Λίμνη είναι η μοναδική περίπτωση φυσικού υδάτινου όγκου με γλυκό νερό στην περιοχή μας και επομένως η διαφύλαξή της πρέπει να είναι προτεραιότητα όλων.* Επειδή σύμφωνα με πληροφορίες μας **δεν έχει δοθεί ακόμη η σχετική άδεια εγκατάστασης για την εν λόγω μονάδα και παρόλο που οι εργασίες για την οικοδόμηση της έχουν προχωρήσει**, παρακαλούμε όπως ενημερώσετε την αρμόδια επιτροπή για την ιδιαιτερότητα του θέματος και να μας πληροφορήσετε έγκαιρα για τις όποιες εξελίξεις». Συνάγεται από το εν λόγω έγγραφο ότι υπάρχει πλήρης ταύτιση απόψεων του ΕΘΙΑΓΕ με το ΣΤΠ.

- Ομάδα πολιτών ενημέρωσε με επιστολή του στις 22-03-2000 το Νομάρχη Καβάλας με έγγραφο αναφέροντας ότι το βουστάσιο εγκαθίσταται στη **λίμνη «Αλατζάγκιολα» της περιοχής του Νέστου**. Ζητήθηκε η διερεύνηση της νομιμότητας του έργου και η λήψη των απαραίτητων μέτρων για την προστασία της περιοχής.
- Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο ΣΤΠ με αλληπάλληλες τηλεφωνικές του επικοινωνίες, και το από 11-04-2000 έγγραφό του ενημέρωσε όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για τα διάφορα προβλήματα καθώς και το θέμα της παρουσίας της Λίμνης.
- Είναι προφανές ότι τόσο οι υπεύθυνοι του Δήμου Χρυσούπολης όσο και οι υπάλληλοι της Νομαρχίας Καβάλας γνωρίζουν την ύπαρξη της λίμνης, ως υπεύθυνοι για την διεκπεραίωση παρόμοιων θεμάτων και ως διαμένοντες στην περιοχή. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην συνάντηση των ειδικών επιστημόνων του ΣΤΠ με τους αρμόδιους της Διεύθυνσης Γεωργίας τους δηλώθηκε ότι δεν φαίνεται από πουθενά η ύπαρξη της λίμνης, ενώ υπήρχε αναρτημένη αφίσα η οποία απεικόνιζε την εν λόγω λίμνη σε τοίχο του γραφείου στο οποίο γινόταν η συζήτηση!

Γ. Προστασία λιμναίων εκτάσεων, αιγιαλού και παραλίας. Ένα άλλο ζήτημα που προκύπτει είναι εάν οι εγκαταστάσεις είναι τοποθετημένες σε έκταση που παλαιά καλύπτονταν από νερά της λίμνης, ή εάν ευρίσκονται επί του αιγιαλού και της παραλίας. Ο ΣΤΠ έχει θέσει το θέμα στη Δ/ση Δημ.

Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών και στην Κτηματική υπηρεσία Καβάλας. Με το από 05-06-2000 έγγραφό του η Δ/ση Δημ. Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών δηλώνει ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία «...δεν είναι αρμόδια να εξετάζει τις καταγγελίες, δεν έχει αυτή τη δυνατότητα και τις διαβιβάζει περιφερειακά». Όσον αφορά την Κτηματική Υπηρεσία Καβάλας δήλωσε αδυναμία πραγματοποίησης ελέγχου και δεν έχει προβεί σε καμία ενέργεια μέχρι σήμερα. Καμία από τις άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες δεν απάντησε στο εν λόγω θέμα, διότι όπως αναφέρθηκε και παραπάνω είχαν επιλέξει να αγνοούν συστηματικά την ύπαρξη της λίμνης. Είναι χαρακτηριστικό ότι το Τμήμα περιβάλλοντος της Νομαρχίας Καβάλας παρότι αναφέρθηκε στην ύπαρξη της Λίμνης, μετά την παρέμβαση του ΣΤΠ, δεν προέβη σε κανέναν περαιτέρω έλεγχο. Τούτο μάλιστα την στιγμή που διατύπωνε την άποψη ότι η λίμνη βρίσκεται σε απόσταση 350-500 μέτρα από τις εγκαταστάσεις. Με βάση λοιπόν την παρατήρηση αυτή (που έτσι και αλλιώς είναι λανθασμένη – παραπλανητική διότι η πραγματική απόσταση είναι πολύ μικρότερη) θα έπρεπε να είχε λάβει όλα τα μέτρα για την αποκατάσταση της νομιμότητας δεδομένου ότι η απαιτούμενη απόσταση είναι τουλάχιστον 550, 750 ή 1000 μέτρα ανάλογα με τα ισοδύναμα ζώα.

Από τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί μέχρι σήμερα διαφαίνεται ότι τουλάχιστον το ήμισυ του παραχωρημένων εκτάσεων γης **αποτελεί τμήμα παλαιάς λίμνης, αιγιαλού και υδροβιότοπου.** Υπάρχουν μάλιστα υπεύθυνες δηλώσεις κατοίκων της περιοχής (γεννηθέντες το 1926 & 1928) με τις οποίες δηλώνουν ότι κατοικούν στη Χρυσούπολη μόνιμα από γεννήσεως τους και παράλληλα δηλώνουν κατηγορηματικά ότι τα αγροκτήματα στα οποία έχουν ανεγερθεί τα κτίσματα των σταυλικών εγκαταστάσεων αποτελούσαν μέρος της λίμνης στην οποία ψαρεύανε. Πρέπει λοιπόν να ελεγχθεί από την Κτηματική υπηρεσία και να διερευνηθεί εάν υπάρχει εμπλοκή του Υπουργείου οικονομικών με σκοπό τη προστασία Δημόσιας περιουσίας.

Εξάλλου, είναι προφανές ότι δεν έχει ληφθεί υπόψη το σχετικό νομικό πλαίσιο που αφορά τη προστασία της λίμνης των ακτών και του αιγιαλού αυτής. Σύμφωνα με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο εξομοιώνεται η προστασία των λιμναίων ακτών με αυτήν των ακτών της θάλασσας. Σε αυτό περιλαμβάνεται ενιαία ρύθμιση προστασίας πράγμα που υποδηλώνει την πρόθεση του νομοθέτη για ενιαία αντιμετώπιση και προστασία των λιμνών και

της θάλασσας. Επομένως γεννώνται σοβαρά προβλήματα σε ότι αφορά τις εν λόγω εγκαταστάσεις δεδομένου ότι υπάρχει προφανής παράληψη σε ότι αφορά το θέμα της προστασίας των λιμναίων εκτάσεων.

Σύμφωνα με πληροφορίες από τη **Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων (ΔΕΒ)** της Νομαρχίας Καβάλας το υπάρχον ανάχωμα, που περιβάλλει τη λίμνη από την πλευρά που βρίσκονται οι κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, **έχει κατασκευασθεί χωρίς καμία άδεια ή μελέτη**. Τα υλικά του αναχώματος προέκυψαν όταν ελέγχονταν εάν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για κατασκευή αναχώματος. Από τη διερεύνηση αυτή προέκυψε ότι λόγω της σύστασης του εδάφους (αμμώδες σε μεγάλο βάθος και με μεγάλη περατότητα) δεν ευνοείται η κατασκευή αναχώματος. *Η αυθαίρετη αυτή κατασκευή εμποδίζει την ελεύθερη άνοδο των νερών της λίμνης, περιορίζει την έκταση της, ενώ δίνεται η δυνατότητα για παρεμβάσεις επί του παλαιού πυθμένα, των ακτών και των εκτάσεων που περιοδικά κατακλύζονταν από τα νερά της λίμνης. Είναι λοιπόν μία προφανώς παράτυπη ενέργεια και παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον η οποία πρέπει να αρθεί.*

8. ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΝΑ ΛΑΒΕΙ ΤΑ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, στοιχειοθετείται ευθέως ευθύνη της Νομαρχίας και του Δήμου, οι οποίοι δεν προέβησαν σε συγκεκριμένες ενέργειες και υποδείξεις για τον πραγματικό έλεγχο των περιβαλλοντικών συνθηκών. ***Πρόσθετο στοιχείο από το οποίο προκύπτει η παράλειψη της διοίκησης, είναι και το γεγονός ότι ενώ από το ΣΤΠ, τέθηκαν τα σχετικά ζητήματα που επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον, δεν έχει γίνει καμία ενέργεια από πλευράς της διοίκησης μέχρι σήμερα. Αντίθετα με εκ των υστέρων ενέργειες γίνονται προσπάθειες νομιμοποίησης.***

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η όλη διαδικασία έκδοσης των αδειών ίδρυσης των ποιμνιοστασίων – βουστασίων αποτελεί πράξη κακοδιοίκησης της Νομαρχίας Καβάλας και του Δήμου

Χρυσούπολης με «αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινων πράξεων» (Νόμος 2477/97, Άρθρο 4, παρα 10). Ειδικότερα:

- Οι άδειες λειτουργίας χορηγήθηκαν κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης από το Δήμο, αφού δεν είχαν επιλυθεί προηγουμένως τα ζητήματα νομιμότητας τα οποία είχαν τεθεί εγκαίρως τόσο από το ΣΤΠ, όσο και από τους προσφεύγοντες πολίτες. Η δε αποπεράτωση στην πράξη των εγκαταστάσεων, δεν θεραπεύει σε καμία περίπτωση την μη τήρηση των προβλεπόμενων νόμιμων διαδικασιών δεδομένου ότι η πλειονότητα των εργασιών αυτών πραγματοποιήθηκε χωρίς την προβλεπόμενη οικοδομική άδεια. Τέλος, όσον αφορά την χορήγηση αδειών λειτουργίας και δόμησης, ο ΣΤΠ εκτιμά ότι πρέπει να αναζητηθεί άλλος καταλληλότερος χώρος για τον οποίο θα ακολουθηθεί η προβλεπόμενη από τη νομοθεσία διαδικασία.
- Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι ο συγκεκριμένος χώρος **αποτελεί τμήμα παλαιάς λίμνης, αιγιαλού η υδροβιότοπου.**
- Δεν τηρήθηκε η απαιτούμενη διαδικασία προέγκρισης χωροθέτησης και δημοσιοποίησης των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Επίσης δεν τηρήθηκαν τα προβλεπόμενα για την προστασία της περιοχής σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος, από τη συνθήκη “Rasmsar” και από το γεγονός ότι η περιοχή εντάσσεται στον κατάλογο «Φύση 2000».
- Δεν τηρήθηκαν οι **αποστάσεις από τη λίμνη και τον οικισμό** που προβλέπονται από την Υ.Α. 83840/86. Από την όλη τακτική των υπηρεσιών συνάγεται ότι αυτές **απέκρυπταν** επιμελώς την ύπαρξη της λίμνης.
- Στα έγγραφα της Πολεοδομίας δηλώνεται ότι **τα δύο εφαπτόμενα βουστάσια** απέχουν 800 και 1500 μέτρα από τον οικισμό, σε αποστάσεις δηλαδή που συμπίπτουν με τις νομίμως προβλεπόμενες. Τα σχετικά έγγραφα δεν εκφράζουν απλώς εσφαλμένες εκτιμήσεις, δεδομένου ότι ουδέποτε ανακλήθηκαν ή διορθώθηκαν, αλλά μια προσπάθεια αλλοίωσης των πραγματικών δεδομένων. Τούτο αποδεικνύεται και από την μεταγενέστερη απόφαση του Νομάρχη, με την οποία μειώνονται οι απαιτούμενες αποστάσεις από την

Χρυσούπολη. Είναι προφανές ότι δεν ελέγχονται επαρκώς και επί της ουσίας οι αποστάσεις, όπως αυτές προβλέπονται από την ΥΑ 83840/86 και για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

- Δεν τηρήθηκε η **απόσταση μεταξύ των δύο κτηνοτροφικών μονάδων**, η οποία προβλέπεται από την υγειονομική διάταξη 2000/95 (ΠΔ 43/86) και **δεν πρέπει να είναι κάτω των 100 μέτρων**. Τα δύο βουστάσια εφάπτονται.
- Από τα έγγραφα που έστειλαν οι υπηρεσίες (Δ/νση Γεωργίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος) φαίνεται ότι **καμία δεν γνώριζε ποια ήταν η ακριβής θέση των βουστασίων**. Οι χάρτες έχουν τα εφαπτόμενα βουστάσια σημειωμένα σε διαφορετικά σημεία. Επομένως, γεννάται σοβαρό θέμα για την επάρκεια των στοιχείων που έχουν ληφθεί υπόψη από τις υπηρεσίες προκειμένου να εκδοθούν οι δύο άδειες.
- Οι εν λόγω εγκαταστάσεις **είχαν αρχίσει να κατασκευάζονται πολύ πριν από την έκδοση της άδειας ίδρυσης και της οικοδομικής άδειας**. Το διάστημα που παρήλθε μεταξύ της έκδοσης της οικοδομικής άδειας και της ακύρωσης της άδειας λειτουργίας ήταν πολύ μικρό. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι νομίμως έχουν περατωθεί οι εγκαταστάσεις ώστε να γίνει αποδεκτή η μέθοδος των «τετελεσμένων γεγονότων» κατά την οποία οικοδομούνται παράνομα οι εγκαταστάσεις με σκοπό την μεταγενέστερη «υποχρεωτική» νομιμοποίησή τους.
- Η πολεοδομία της Νομαρχίας Καβάλας δεν ενήργησε για την αναστολή των οικοδομικών εργασιών, μετά την ακύρωση των αδειών από την επιτροπή του άρθρου 18. **Ενήργησε μόνον κατόπιν των επανειλημμένων υπενθυμίσεων από το ΣτΠ. Αντίθετα ενήργησε ευθύς μόλις εξεδόθη η απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών προκειμένου να επιτραπεί η συνέχιση των εργασιών.**
- Το Υπουργείο Εσωτερικών έκανε αποδεκτή την προσφυγή του θιγόμενου πολίτη (χωρίς να υπεισέλθει στην ουσία) για τυπικούς λόγους θεωρώντας ότι η επιτροπή του άρθρου 18 του Ν. 2218/94 δεν περιορίστηκε στον έλεγχο νομιμότητας, αλλά προέβη σε έλεγχο

σκοπιμότητας. Ο ΣτΠ εκτιμά ότι δεν έπρεπε να γίνει αποδεκτή η προσφυγή διότι η επιτροπή του άρθρου 18 **ορθώς ακύρωσε της δύο άδειες** δεδομένου ότι υπάρχουν σημαντικές παραλείψεις κατά την διαδικασία έκδοσής τους. **Δεν συνιστά σε καμιά περίπτωση έλεγχο σκοπιμότητας, ο έλεγχος της τήρησης των προϋποθέσεων που τάσσει το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο προκειμένου να χορηγηθεί από την αρμόδια αρχή η άδεια λειτουργίας. Εξάλλου, στον πυρήνα του ελέγχου νομιμότητας εμπίπτει και ο έλεγχος της πλημμελούς αιτιολογίας των διοικητικών πράξεων, ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ακυρωτικού ελέγχου των διοικητικών δικαστηρίων.** Επομένως, η τήρηση, για παράδειγμα, των ελάχιστων απαιτούμενων αποστάσεων δεν αποτελεί ουσιαστικό θέμα, αλλά νόμιμη προϋπόθεση για την έκδοση της άδειας ίδρυσης των εν λόγω μονάδων. Το ίδιο ισχύει και για τις άλλες προϋποθέσεις έκδοσης αδειών.

- ➔ Με αναιτιολόγητη απόφασή του ο Νομάρχης μειώνει κατά 10% την απαιτούμενη απόσταση από το ρυμοτομικό σχέδιο Χρυσούπολης θέτοντας σαν προϋπόθεση τη μείωση της δυναμικότητας των ισοδύναμων ζώων. Για άλλη μία φορά αγνοείται η προστασία του ευαίσθητου οικοσυστήματος και η ύπαρξη της λίμνης.
- ➔ Υπάρχει αυθαίρετα κατασκευασμένο ανάχωμα το οποίο αποτελεί παρέμβαση στην λίμνη και στο ευρύτερο οικοσύστημα.
- ➔ Οι εν λόγω εγκαταστάσεις ενισχύονται από το Υπουργείο Γεωργίας με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εγκαταστάσεις έχουν ενταχθεί σε πρόγραμμα ΠΕΠ (μετεγκατάσταση κτηνοτροφικών μονάδων). Το σύνολο της επιδότησης ανέρχεται, σύμφωνα με πληροφορίες από το Υπουργείο Γεωργίας, σε 48.7 εκατομμύρια περίπου. Είναι προφανές ότι δεν επιτρέπεται χρηματοδότηση μονάδων όταν παραβιάζονται κοινοτικές οδηγίες και παράλληλα προσβάλλεται το περιβάλλον. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι σε περίπτωση προσφυγής στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα ζητηθεί να επιστραφούν τα οποιαδήποτε κονδύλια έχουν διατεθεί.

Η διαμεσολαβητική αποστολή του Συνηγόρου του Πολίτη συνίσταται στην επισήμανση των παραπάνω προβλημάτων έτσι ώστε να προκαλέσει τους αρμόδιους φορείς να τηρήσουν την αρχή της νομιμότητας, την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και των ευαίσθητων οικοσυστημάτων με τη χρήση των βέλτιστων τεχνικών, την ορθή τήρηση των προβλεπόμενων διαδικαστικών σταδίων, την εξασφάλιση των ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την κοινωνική αποδοχή της θέσης των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.

Τα φαινόμενα κακοδιοίκησης που διέγινωσε ο ΣΤΠ καθώς και η διαιώνισή τους οφείλονται σε σημαντικό βαθμό στο γεγονός ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες είτε αντιμετώπισαν με ακατανόητη βραδύτητα τα διαπιστωμένα προβλήματα, είτε αρνήθηκαν, και συνεχίζουν να αρνούνται, να δώσουν συγκεκριμένες και βιώσιμες λύσεις λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πραγματικών και νομικών δεδομένων. Η μελέτη της εξεταζόμενης αναφοράς επιβεβαιώνει έτσι τις γενικότερες διαπιστώσεις που καταγράφονται στην ετήσια έκθεση του ΣΤΠ σχετικά με τη δραστηριότητα του κύκλου “Ποιότητα Ζωής” καταδεικνύοντας **“... την αδράνεια, την ανοχή και σε αρκετές περιπτώσεις τη συνέργεια της Διοίκησης, που νομιμοποιεί έναν ατέρμονα κύκλο αυθαιρεσίας και η οποία στηρίζεται σε παγιωμένες πρακτικές που υποβοηθούνται από την έλλειψη σχεδιασμού, αποφασιστικότητας και πληροφόρησης”**.

Ιδιαίτερα σε ότι αφορά το θέμα παραχώρησης των εν λόγω εγκαταστάσεων και την απόκρυψη της ύπαρξης της λίμνης υπάρχουν **αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινων πράξεων**. Τούτο ενισχύεται από το γεγονός ότι δεν αντιμετωπίστηκαν τα θέματα που είχαν τεθεί παρά την παρέμβαση του ΣΤΠ.

10. 0 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του ΣΤΠ (Νόμος 2477/1997 άρθρο 4 παρ. 6) *«...μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ’ ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώνουν σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων*

του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.....».

Με βάση λοιπόν τα όσα έχουν αναφερθεί στο εν λόγω Πόρισμα ο ΣΤΠ, στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής του αποστολής (παρ. 6, άρθρο 4 και παρ. 5, άρθρο 3, Ν. 2477/97 “Συνήγορος του Πολίτη και ΣΕΕΔΔ”), προτείνει:

- Την άμεση ανάκληση όλων των σχετικών αποφάσεων και των αδειών ίδρυσης των δύο βουστασίων και την επαναφορά της περιοχής στην προηγούμενη κατάσταση (εγκαταστάσεις, ανάχωμα, γεωργική εκμετάλλευση με επέκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων κλπ.). Εάν αποδειχθεί ότι με αποκλειστική ευθύνη των υπηρεσιών παραχωρήθηκαν οι εκτάσεις και επιτράπη η ανέγερση των εγκαταστάσεων πρέπει να ληφθούν μέτρα (εξεύρεση νέου χώρου εγκατάστασης, αποζημίωση κλπ) τα οποία θα προστατεύουν τους πολίτες οι οποίοι προέβησαν σε επενδυτικές δραστηριότητες κατόπιν γνωμοδοτήσεων και εγκρίσεων των αρμόδιων υπηρεσιών.
- Τον έλεγχο των προϋποθέσεων λειτουργίας των υπόλοιπων εγκαταστάσεων που ευρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή των λιμνών.
- Την απαγόρευση εγκατάστασης νέων επιβλαβών για το περιβάλλον εγκαταστάσεων.
- Την λήψη από τις υπηρεσίες όλων των προστατευτικών μέτρων για την διατήρηση του ευαίσθητου οικοσυστήματος καθώς και τη σχολαστική τήρηση της προστατευτικής για το περιβάλλον νομοθεσίας.
- Την άμεση τροποποίηση του 69269/90 έτσι ώστε να προβλέπεται η αναγκαιότητα για προέγκριση χωροθέτησης (ανάλογα με τα ισοδύναμα ζώα) και ΜΠΕ σε όλες τις πτηνο- κτηνοτροφικές μονάδες (συμπεριλαμβανομένων και των βουστασίων).
- Τη συστηματική παρακολούθηση και έλεγχο (monitoring) των περιβαλλοντικών συνθηκών (λήψη και χημική ανάλυση δειγμάτων υπόγειου επιφανειακού νερού και εδάφους) με σκοπό την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης και προληπτική προστασία του περιβάλλοντος (όπως αυτή ορίζεται από το Ν. 1650/86 και τις σχετικές ΚΥΑ, Π.Δ και Κοινοτικές Οδηγίες).

- Την προώθηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ του Προεδρικού Διατάγματος, που αφορά την περιοχή, για έγκριση.
- Την αναζήτηση πειθαρχικών και ποινικών ευθυνών υπαλλήλων και λειτουργών που ενέχονται στις πράξεις κακοδιοίκησης, δεδομένου ότι όπως αναφέρθηκε παραπάνω προκύπτουν «αποχρώσεις ενδείξεις για ποινικά κολάσιμες πράξεις».

Οι υπηρεσίες στις οποίες κοινοποιείται το παρόν πόρισμα παρακαλούνται, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του ΣΤΠ, να ενημερώσουν τον ΣΤΠ, μέσα σε ένα μήνα, σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του που περιγράφονται ανωτέρω ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους (Νόμος 2477/1997 άρθρο 4 παρ. 6).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ: Ι. ΜΙΧΑΗΛ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ: Κωνσταντίνος Αντωνιάδης
Νίκος Βίττης

Αποστόλης Παπατόλιας

ΑΘΗΝΑ, 15.01.2001